

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/728/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4413206196
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 07. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Pátrovičová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4413206196.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Pátrovičovej a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Borisa Minksa, v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Příkop 843/4, Zábřdovice, 602 00 Brno Česká republika, IČO: 264 29 705, proti žalovanému: E. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom V. nE. Q. XXX, o zaplatenie 372,- eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 22. augusta 2016, č. k. 9C/250/2013-140, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Nové Zámky (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 22. 08. 2016, č. k. 9C/250/2013-140, žalobu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 3 písm. k/, l/ Občianskeho zákonníka, § 265 Obchodného zákonníka, čl. I § 77 ods. 1, 2, § 10, § 11 ods. 1, § 14 ods. 1, § 17, § 5 ods. 1, 2, 3, § 48 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. Zmenkový a šekový zákon a § 2 písm. b/, § 3 ods. 1, 2 a § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

3. V odôvodnení rozhodnutia súd poukázal na to, že žalobca si žalobou voči žalovanému uplatnil pohľadávku podľa článku 4 ods.1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 (ďalej len „nariadenia“) v zmenkovej sume vo výške 372,- eur, zmenkového úroku vo výške 0,06 % denne zo sumy 372,- eur od 17. 10. 2009 do zaplatenia, 6 % ročný úrok zo zmenkovej sumy 372,- eur od 31. 12. 2009 do zaplatenia, a zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 1,24 eura z dôvodu, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 5.6.2009 na zmenkovú sumu 372,- eur pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 17. 10. 2009 a indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Indosant predložil zmenku k zaplateniu. Žalobca, právny zástupca žalobcu a žalovaný sa na pojednávanie konané dňa 22. 08. 2016 nedostavili. Žalobca a jeho právny zástupca svoju neúčasť ospravedlnili mailom zo dňa 12.8.2016 a o odročenie pojednávania nežiadali. Žalovaný svoju neúčasť neospravedlnil a ani žiadnym spôsobom nepožiadal súd o odročenie pojednávania. Súd tak pojednával podľa § 180 CSP v neprítomnosti žalobcu, jeho právneho zástupcu a žalovaného.

4. Súd vo veci vykonal dokazovanie, z ktorého zistil, že dňa 05. 06. 2009 žalovaný ako dlžník uzavrel so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava ako veriteľom Zmluvu o úvere č. XXXXXXXX, na základe ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 200,- eur a žalovaný sa zaviazal zaplatiť

veriteľovi úver spolu s poplatkom vo výške 160,- eur, t. j. celkovo čiastku 360,- eur, a to v 9 mesačných splátkach po 40,- eur počnúc dňom 12. 07. 2009. Zo zmluvy vyplýva, že finančné prostriedky boli poskytnuté na výkon zamestnania a zároveň na druhej strane zmluvy o úvere sa nachádzajú všeobecné podmienky poskytnutia úveru, kde v článku 14 sú uvedené ustanovenia dohody o vyplnení zmeniek, podľa ktorých na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmeniek vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ dve zmenky, v ktorých nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na prvej zo zmeniek remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia prvej zo zmeniek. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na prvej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh. Zároveň žalovaný dňa 5.6.2009 podpísal veriteľovi zmenku s tým, že zaplatí za túto zmenku pri predložení na rad POHOTOVOST' s.r.o. Bratislava sumu 372,- eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od 17. 10. 2009, pričom zmenková suma, ako aj dátum začiatku úročenia boli do zmenky dopísané dodatočne, keď sa stal splatný celý dlh. V zmenke je uvedené, že je splatná „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ a že je splatná pre POHOTOVOST' s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava (zmluva o úvere a zmenka).

5. V exekučnom konaní Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 10Er/737/2010 sa spoločnosť POHOTOVOST', s. r. o., Bratislava, Pribinova 25, ako oprávnená domáhala voči žalovanému ako povinnému vymoženiu sumy 372,- eur s príslušenstvom, pričom k žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bola doložená Zmluva o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 05. 06. 2009 a rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Bratislava SR 00900/10 zo dňa 17. 03. 2010, ktorý bol vydaný na základe neúplnej zmenky (blankozmenky) vystavenej dňa 05. 06. 2009. Oprávnený doložil aj uvedenú zmenku, pričom Okresný súd Nové Zámky svojim uznesením č. k. 10Er/737/2010-11 zo dňa 13. 12. 2010 zamietol žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 18. 12. 2011. Uznesením zo dňa 25. 02. 2011 exekučný súd exekučné konanie uznesením č. k. 10Er/737/2010-15 zastavil a o trovách konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 16. 09. 2011. Exekúcia bola právoplatne skončená. V predmetnom konaní, v ktorom si žalobca uplatnil zaplatenie zmenkovej sumy, zmenkového úroku a zmenkovej odmeny, žalobca predložil zmenku totožnú so zmenkou predloženou spoločnosťou POHOTOVOST', s. r. o., Bratislava, v exekučnom konaní. Žalobca je zapísaný v Obchodnom registri Mestského súdu v Prahe od 24.01.2001 s obchodným menom CD Consulting s.r.o. a s prideleným IČO: 264 29 705 (výpis z obchodného registra).

6. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba žalobcu nie je dôvodná, a preto ju súd zamietol. Argumentoval, že v zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdneho dvora (ESD) je súd v každom štádiu konania a v každom druhu konania povinný z úradnej povinnosti skúmať, či sa nejedná v danej veci o spotrebiteľský právny vzťah a teda či sa na konkrétny právny vzťah použijú právne normy spotrebiteľského práva za účelom zabezpečenia ochrany spotrebiteľa, preto tak učinil aj v tomto konaní. Dodal, že z rozhodovacej činnosti mu je známe, že pôvodný remitent - spoločnosť POHOTOVOST', s. r. o., v prospech ktorého žalovaný zmenku vystavil, a ktorý predmetnú zmenku od žalovaného prijal, sa zaoberá aj poskytovaním spotrebiteľských úverov a tento je taktiež vedený v registri veriteľov a podregistri iných veriteľov, ktorý vedie Národná banka Slovenska ako iná spoločnosť poskytujúca spotrebiteľské /iné úvery. Preto si zabezpečil zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bola predmetná zmenka vystavená a vykonal dôkaz oboznámením tejto zmluvy. Vzhľadom na ustanovenie článku 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru (dohoda o vyplnení zmenky), ako aj vzhľadom na zhodu čísla uvedeného na zmenke s číslom zmluvy o úvere, zhodu údajov o vystaviteľovi a pôvodnom remitentovi zmenky s údajmi o veriteľovi a dlžníkovi v zmluve o úvere a na zhodu dátumu vystavenia zmenky s dátumom podpisu zmluvy o úvere súd dospel k jednoznačnému záveru, že zmenka predložená žalobcom bola vystavená žalovaný ako zabezpečovacia zmenka k zmluve o úvere, pričom bola vystavená v súlade s článkom 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako blankozmenka. Vo všeobecnosti môže mať zmenka vystavená dlžníkom pri podpise úverovej zmluvy resp. pri prevzatí úveru buď uhradzovaciu alebo zabezpečovaciu funkciu. V danom prípade, keďže ide o spotrebiteľský úver, je však uhradzovacia funkcia vylúčená vzhľadom na výslovný zákaz splnenia dlhu zmenkou alebo šekom ustanovený v § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch, na rozdiel od zabezpečovacej

funkcie zmenky, ktorá bola v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi zakázaná až s účinnosťou od 01. 01. 2011. Preto považoval zmenku predloženú žalobcom, ktorá bola nesporne vystavená v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru žalovaného, len za zabezpečovaciu zmenku, nie za samostatnú a nezávislú zmenku prijatú na uhradenie dlhu žalovaného.

7. Predmetom tohto konania je teda nárok žalobcu vyplývajúci z vlastnej vistazmenky vystavenej žalovaným pôvodne vo forme blankozmenky na zabezpečenie nárokov spoločnosti POHOTOVOST', s. r. o., zo zmluvy o úvere. Uvedená Zmluva o úvere č. 4820043 je spotrebiteľskou zmluvou, keďže napĺňa znaky spotrebiteľskej zmluvy uvedené v § 52 OZ. Po preskúmaní celej zmluvy o úvere vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru dospel súd k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je v nej hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to najmä (ale nielen) v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (spísanie notárskej zápisnice prostredníctvom splnomocnenca, uzatvorenie záložnej zmluvy prostredníctvom splnomocnenca, niekoľkonásobné zmluvné pokuty, blankozmenka) a zároveň sú celá zmluva a všeobecné podmienky koncipované výlučne na prospech veriteľa, obsahujú prakticky len povinnosti dlžníka a práva a výhody veriteľa. Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom spôsobuje jej absolútnu neplatnosť. Z toho dôvodu nemohlo spoločnosti POHOTOVOST', s. r. o., ako veriteľovi z uzatvorenej zmluvy o úvere vzniknúť ani právo na vyplnenie blankozmenky podľa čl. 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, z čoho vyplýva, že ak zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe takto vyplnenej zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv. Svoju argumentáciu o konštatovaní nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky na základe neplatnosti zmluvy o úvere oprel o rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 06. 05. 2008 sp. zn. 4 Obo 161/2007. Dodal, že právo zo zmenky, ktoré si uplatnil žalobca v tomto konaní na súde, bolo už uplatnené jeho predchodcom na rozhodcovskom súde, ktorý návrhu v celom rozsahu vyhovel. Rozhodcovský rozsudok vydaný rozhodcovským súdom mal nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť a mal sa stať exekučným titulom, pričom na jeho základe bol podaný návrh na vykonanie exekúcie proti žalovanému na vymoženie priznanej sumy a jej príslušenstva, avšak exekučný súd žiadosť na vydanie poverenia zamietol a následne exekučné konanie právoplatne zastavil, pričom vo svojom rozhodnutí jednoznačne konštatoval rozpor konania oprávneného s platnými právnymi predpismi. Dodal, že indosácia zmenky je tiež v zjavnom rozpore s ustanovením § 54 ods. 1 OZ, podľa ktorého si spotrebiteľ ani inak nesmie zhoršiť svoje postavenie. Uzavrel, že v prejednávanej veci je jednoznačné, že medzi účastníkmi ide o spotrebiteľský vzťah založený zmluvou o úvere č. XXXXXXXX. zo dňa 06. 11. 2008, pričom v ten istý deň žalovaný vystavil veriteľovi zmenku v zmysle článku 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, avšak podľa názoru súdu uvedená zmenka je neplatná, pretože bola vystavená v rozpore so zákonom a spôsob, akým sa pôvodný veriteľ a následne žalobca domáha svojich práv na základe takto vystavenej zmenky považoval súd za obchádzanie zákona, čo znamená, že právny úkon síce neodporuje výslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol.

8. Súd prvej inštancie považoval ustanovenie článku 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru v Zmluve o úvere zo dňa 06. 11. 2008 je jednoznačne v rozpore s § 3 OZ, ako aj s ustanoveniami Občianskeho zákonníka na ochranu spotrebiteľa (§ 53 a § 54) a spôsobuje značnú nerovnováhu medzi účastníkmi tohto záväzkového vzťahu a preto zmenku, ktorá bola vystavená na základe tohto zmluvného dojednania je potrebné považovať za neplatnú, keďže samotná dohoda o vyplnení zmenky je neplatná vzhľadom na vyššie uvedené. Napriek abstraktnému charakteru zmenky už ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere bolo v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby zakázané splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel podľa zákona prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak šlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. V tomto prípade právny predchodca žalobcu zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku napriek výslovnému zákazu prijal a následne ju previedol na žalobcu. Zmenka bola teda vystavená v rozpore s vnútroštátnym právnym poriadkom a aj v rozpore s právom Európskej únie.

Vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera, bolo zhoršené postavenie žalovaného. Dojednanie o zmenke, ktoré nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto na podklade takéhoto dojednania zmenka nemohla byť platne vystavená a ani platne indosovaná. Záverom súd poukázal na stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR Z zo dňa 20. októbra 2015

9. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP, pretože žalovaný bol v konaní síce úspešný, ale neuplatnil si žiadnu náhradu trov konania, preto mu súd žiadnu nepriznal.

10. Proti tomuto rozsudku v zamietajúcej časti podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, žiadajúc odvolací súd, aby rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil a vyhovel žalobe v celom rozsahu. V dôvodoch svojho odvolania uviedol, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, strane sporu sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

11. Argumentoval, že súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s úverovou zmluvou a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca a ani žalovaný však takéto dokazovanie nenavrhl. Podľa § 120 OSP dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávajúcou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zák. č. 191/1950 Sb., dokázal svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme obsahu zmenky zo strany žalovaného neboli vznesené námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci preto súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Žalovaný mohol v zmysle čl. 5 ods. 3 a ods. 6 nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak však tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej nariadením. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovaného a bez legitímneho podnetu na ťarchu žalobcu vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľoval, uplatnenú pohľadávku nerozporoval, svojím konaním ju prakticky uznal. Súd iniciatívne rozširoval okruh dotazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre neho dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Súd nevykonával žiadne dokazovanie nad rámec navrhnutých dôkazov v prospech uplatnenej pohľadávky, teda neobjektívne podporil žalovaného v tomto konaní. Súd navyše pri vydávaní rozhodnutia vychádzal z podľa neho nesporných skutočností. Za nesporné považoval to, že žalovaný so spoločnosťou Pohotovosť, s. r. o., uzatvoril zmluvu o úvere, ďalej, že zmenka, ktorá je predmetom tohto konania, je zabezpečovacou zmenkou a že žalovaný uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Tieto nesporné skutočnosti však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd tieto nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Žalovaný, ani žalobca sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadrili, preto neexistuje spôsob, akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností. Ak súd svoje rozhodnutie založil na týchto nesporných skutočnostiach, toto rozhodnutie je postihnuté vadou, ktorá má za následok jeho nesprávnosť.

12. Prvoinštančný súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov práva Európskej únie. Žalobca je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvoinštančný súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zák. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Súd vec posudzoval, akoby išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné. Žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnená vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť žalovaný, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo 3/2008 zo dňa 22. októbra 2008. V danom prípade následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci - súd porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením ustanovenia § 5 ods. 1 OSP, súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, súd prihliadol na skutočnosti a dôkazy,

na ktoré nebolo možné prihladiť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa nariadenia vykonané bez návrhu. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22. 08. 2002, sp. zn. 25Cdo 1839/2000. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku, nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa Zákona spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Argumentoval, že zmenka uplatnená v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, a teda ide o platnú zmenku, teda jeho nárok je tak v celom rozsahu dôvodný.

13. Záverom uviedol, že Zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. pripúšťa, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase vyplnenia. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Zákonodarca pripúšťa, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie v čase vystavenia, resp. by vylúčil vyplňovanie zo strany veriteľa. Z uvedeného preto vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťa používanie blankozmienek. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

14. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

15. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keďže nevzhladol dôvod na nariadenie pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP s verejným vyhlásením rozhodnutia pri splnení si povinnosti upravenej v ust. § 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

16. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 470 ods. 2 prvá veta CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

17. Súd prvej inštancie v preskúmvanej veci správne zistil skutkový stav veci, správne aplikoval právne predpisy a vo veci aj správne a v súlade so zákonom rozhodol, preto sa odvolací súd stotožňuje s presvedčivými a správnymi závermi napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie stupňa, na ktoré v celom rozsahu odkazuje.

18. Na zdôraznenie vecnej správnosti dôvodov napadnutého rozsudku odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne práve posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav a dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

19. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvoinštančného, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV.ÚS 115/03 z 3. júla 2003).

20. Z obsahu spisu v preskúmvanej veci vyplýva, že žalobca sa Návrhom na uplatnenie pohľadávky (ďalej len „žalobou“) podaným na Okresný súd Nové Zámky dňa 28. 03. 2013 domáhal voči žalovanému

zaplatenia zmenkovej sumy 372,- eur s príslušenstvom a trov konania. Podľa predloženého návrhu je žalobca ako indosatár nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavila žalovaný, pričom indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrená doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Indosant predložil zmenku na zaplatenie, lebo vystaviteľ pohľadávku doposiaľ neuhradil.

21. Žalobca v odvolaní zdôrazňoval platnosť zmenky, na základe ktorej odôvodňoval svoj nárok a namietal súdny prieskum okolností, za ktorých zmenka vznikla ako aj samotné dokazovanie vo veci. Odvolací súd sa nestotožňuje s argumentáciou odvolateľa spochybňujúcou postup prvoinštančného súdu pri vykonávaní dôkazov. Predmetom konania je nárok vyplývajúci zo zmenky indosovanej na žalobcu sídliaceho v Českej republike, ktorý si svoje právo vyplývajúce zo zmenky uplatňuje pred súdom Slovenskej republiky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu upraveného Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Článok 4 Nariadenia upravuje zjednodušený a v zásade písomný spôsob vedenia konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu s cieľom zjednodušenia prístupu k spravodlivosti. Odvolací súd poukazuje na to, že ak by súd prvej inštancie vo všeobecnosti nemal na základe vyplneného tlačiva žalobcu k dispozícii všetky potrebné dôkazy pre rozhodnutie vo veci, mohol by ho vyzvať na doplnenie a realizovať aj iné postupy v súlade s vnútroštátnym procesným predpisom. Cieľom Nariadenia nie je obmedziť súdy pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme toho, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom. Znenie článku 4 Nariadenia preto nie je možné vykladať tak, že by na základe neho nemal súd k dispozícii iné dôkazné prostriedky než príslušné tlačivá, a že by nemal mať ani možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napr. so spotrebiteľskou zmluvou. Z čl. 8 a 9 uvedeného Nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s malou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonávať potrebné dokazovanie a nariadiť ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Zjednodušená forma konania podľa Nariadenia je preto plne zlučiteľná s judikatúrou Súdneho dvora, ktorá prikazuje sudcom ex offio prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi, ak nie je ustanovené inak, procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, čo priamo vyplýva z čl. 19 Nariadenia.

22. Občiansky súdny poriadok (zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov) bol základným procesným predpisom platným na území Slovenskej republiky, ktorý v ustanovení § 120 ods.1 tretia veta upravoval dôkaznú situáciu a umožňoval súdu výnimočne vykonať aj iné než účastníkmi navrhnuté dôkazy, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

23. Ďalej odvolací súd dodáva, že predložená zmenka má svoj základ v dohode o vyplňovacom práve zmenky obsiahnutej vo všeobecných úverových podmienkach právneho predchodcu žalobcu spojených so spotrebiteľskou úverovou zmluvou. Vzhľadom na výnimočnosť spotrebiteľského vzťahu a potreby súdnej ochrany spotrebiteľa súd prvej inštancie správne skúmal charakter tohto vzťahu. Špeciálna úprava spotrebiteľského úveru v čase uzatvorenia zmluvy o úvere bola obsiahnutá v Zákone o spotrebiteľských úveroch, ktorý v ustanovení § 2 písm. a) definoval spotrebiteľský úver ako dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme.

24. Odvolací súd sa nestotožňuje s právnym názorom žalobcu, podľa ktorého pri rozhodovaní o uplatnenom nároku zo zmenky sa má vychádzať výlučne z predloženej zmenky predstavujúcej samostatný abstraktný záväzok neakcesorickej povahy. Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22. 12. 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru (ďalej len „Smernica“), síce používanie zmeniek v spotrebiteľských zmluvách nezakazuje, ale podľa čl. 10 Smernice jednoznačne členské štáty môžu povoliť používanie zmeniek v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa. Pojem vhodnej ochrany spotrebiteľa treba vykladať so zreteľom na čl. 14 Smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Vhodnú ochranu spotrebiteľa je preto potrebné chápať ako celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa vyplývajúci z predpisov práva únie a judikatúry Súdneho dvora EU zahŕňajúci aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offio skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Hlavným rizikovým prvkom z pohľadu ochrany spotrebiteľa je abstraktný charakter zmenky, ktorý inak nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní práva zo zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t. j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky.

25. V zmysle § 17 zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb., kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Z tohto zákonného ustanovenia vo všeobecnosti vyplýva, že dlžník, až na uvedenú výnimku, nemá oprávnenie robiť voči majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlému majiteľovi, t.j. veriteľovi ktorý poskytol pôvodný spotrebiteľský úver. Takéto zjednodušené chápanie citovaného ustanovenia preferujúce navrhovateľom, ktoré nepripúšťa právny záver o možnosti skúmania okolností, za ktorých bola zmenka vystavená a ani záver o jej možnej neplatnosti či neexistencii, je však z pohľadu judikatúry Súdneho dvora Európskej únie ohľadom abstraktného charakteru zmeny neprijateľné. Súdny dvor EÚ už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS musí byť poskytnutá spotrebiteľovi, čo potvrdzuje aj Čl. 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS.

26. Ak pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, ide o drastické zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je nemožné alebo minimálne neprimerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, ak by v konaní o vymáhaní pohľadávky nebolo možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok.

27. Abstraktný charakter zmenky bol spochybnený už v ustanovení § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere. Podľa tohto ustanovenia v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby bolo zakázané splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ mohol podľa zákona prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak šlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. V tomto prípade právny predchodca žalobcu zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku napriek výslovnému zákazu prijal a následne ju previedol na žalobcu. Zmenka bola teda vystavená v rozpore s vnútroštátnym právnym poriadkom a aj v rozpore s právom Európskej únie (EU).

28. Pokiaľ ide o dohodu o vyplňovacom práve zmenky, ak tá má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musela byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa. Z uzatvorenej dohody však žiadne informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre žalovaného nevyplývajú.

29. Odvolací súd sa nestotožňuje s odvolaním ani v tej časti, v ktorej žalobca namieta skúmanie kauzy pôvodného právneho vzťahu, ku ktorému predstavuje predmetná zmenka zabezpečenie. Odvolací súd poznamenáva, že slovenská vláda v pripomienkach k prejudiciálnej otázke v obdobnej právnej veci okrem iného uvádza: „Napriek tomu, že takáto charakteristika zmieniek je daná medzinárodnými predpismi, je potrebné prihliadať aj na systém ochrany spotrebiteľa v práve EU, ktorý vytvoril určité minimálne požiadavky, ktoré je potrebné uplatniť aj vo vzťahu k inštitútu zmieniek. Zákonodarca EÚ totiž pamätal pri vytváraní rámca ochrany spotrebiteľa v oblasti spotrebiteľských úverov aj na požiadavku zabezpečenia minimálnej úrovne ochrany spotrebiteľa v členských štátoch, ktoré spotrebiteľovi umožňujú využívať zmenky. Uvedenú požiadavku zakotvovala smernica 87/102/EHS, ktorá sa uplatňovala aj v čase vystavenia zabezpečovacích zmieniek vo veci samej. Podľa jej čl. 10, „členské štáty, ktoré v spojitosti s úverovou zmluvou povoľujú spotrebiteľovi: a) uskutočniť platbu prostredníctvom zmieniek, vrátane dlžných úpisov; b) dať záruku prostredníctvom zmieniek, vrátane dlžných úpisov a šekov, zabezpečia, že spotrebiteľ je vhodne chránený, ak používa tieto nástroje danými spôsobmi“.

30. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovať v oblasti spotrebiteľských právnych vzťahov mu nemôže byť na ujmu. Vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený

limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera, bolo odporokyni zhoršené jej zmluvné postavenie, pričom potreba vystavenia a odovzdania zmenky dodávateľovi nevyplývala žalovanému zo zmluvy, ale len zo všeobecných úverových podmienok. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Dojednanie o zmenke, ktoré nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto na podklade takéhoto dojednania zmenka nemohla byť platne vystavená a ani platne indosovaná.

31. V Európskej únii je platná právna zásada, podľa ktorej sú členské štáty povinné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa a zároveň sú povinné zabezpečiť, aby sa nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách neuplatňovali, resp. neboli záväzné. Vzhľadom na to aplikáciou procesného práva má súd túto povinnosť naplniť, čo znamená, že v prípade uplatnenia nároku zo zmenky súd musí ex offo skúmať, či vystaviteľom zmenky nie je spotrebiteľ. Aj keď vnútroštátna právna úprava platná do 31.12.2010 umožňovala používať zmenky aj v spotrebiteľskom vzťahu, použitie zmenky ako takej v spotrebiteľskom právnom vzťahu v skutočnosti nie je úplne v súlade s právom EÚ na ochranu spotrebiteľa.

32. Ak teda žalobca predložil zmenku, na ktorej vydanie má právo žalovaný, súd neposkytne žalobcovi právnu ochranu. Výkon jeho práva ako držiteľa zmenky v takomto prípade bez právneho dôvodu zasahuje do práva žalovaného na vydanie totožnej zmenky. Súd neposkytne ochranu ani v prípade, ak sa žalobca domáha na súde plnenia po použití nekalej obchodnej praxi, za ktorú sa považuje aj konanie dodávateľa vrátane zmenkového nástupcu, ktorým vyžaduje od spotrebiteľa, aby vykonal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky.

33. Z obsahu spisu vyplýva, že po zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v prospech oprávneného, ktorým bola spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s. r. o., táto obchodná spoločnosť indosovala zmenku, (podpísanú pri dojednávaní vyššie uvedeného úveru) na žalobcu CD Consulting, s. r. o. Je evidentné, že pôvodný veriteľ uplatnil v minulosti na súde plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok a že po nepovolení exekúcie pre rozpor s dobrými mravmi sa teraz uplatňujú v podstate obdobné plnenia, len ich uplatňuje žalobca CD Consulting ako indosátor zo zmenky a to podľa nariadenia. Podľa žalobcu sa však v jeho prípade vôbec nemá prihliadať na vzťahy z úveru. Odvolací súd sa však nestotožňuje s odvolaním odvolateľa v tej časti, v ktorej namieta skúmanie kauzy pôvodného právneho vzťahu, ku ktorému predstavuje predmetná zmenka zabezpečenie.

34. V neposlednom rade odvolací súd odkazuje aj na spoločné stanovisko prijaté občiansko-právnym kolégiom a obchodnoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu SR dňa 20. 10. 2015 k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, z ktorého odvolací súd vychádzal i pri posudzovaní predmetnej veci. Podľa tohto stanoviska, ak žalobca ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý použil, že I. pokiaľ z akýchkoľvek okolností v prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ; II. pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženej žaloby, pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok, zohľadňujúc ich rozsah a povahu pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

35. Poukazujúc na uvedené skutočnosti odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP.

36. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že procesne úspešnému žalovanému v odvolacom konaní nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli a ani si žiadne neuplatnil.

37. Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP a § 3 ods.9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).